

ترجمه و برداشتی

از:

قرآن مجید

جزوه چهارم

ترجمه و برداشت: از استاد سید حسن ابطحی

تنظیم موضوعی: جمعی از دانشمندان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ لَا سِوَا عَلَى
بَقِيَّةِ اللَّهِ رُوحِي وَأَرْوَاحُ الْعَالَمِينَ لِتُرَابٍ مَقْدَمِهِ الْفِدَاءُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

این جزوه باموضوع بندی مسئله «تزکیه نفس» از آیات قرآن تنظیم شده و هر آیه ای که مربوط به موضوعی از این علم است بعد از همان آیه ترجمه شده و سپس برداشتی از آیات در فصل جداگانه ای ارائه داده شده است. و بخاطر آنکه مباحثمان فعلاً در مسائل تزکیه نفس است قبل از مسائل اعتقادی آیاتی که مربوط به مراحل تزکیه نفس است در این جزوه آورده شده است.

ضمناً نباید گمان کرد، آنچه را که در اینجا می نویسیم تفسیر آیات قرآن بوده و یا حتی توضیح قرآن است. بلکه فقط یک نوع راهنمایی است که برای تدبّر بیشتری در قرآن و توجّه دوستان به سخنان حضرت حقّ جلّ و علایادآوری شده است.

تا ان شاء الله سالکین إلى الله با تأمل زیادتری موفّق به قرائت قرآن گردند. و ضمناً آیاتی که در این جزوه قرائت می شود جابجا شده و تنظیم موضوعی گردیده است.

یعنی اگر شما بخواهید آیانی که مربوط به تزکیه نفس است را پشت سر هم قرائت کنید به ترتیب قرآن مجید در این جزوه آورده شده است و بعدها سایر آیات که مربوط به عقاید و فروع احکام است در جزوات جداگانه ای آورده خواهد شد ان شاء الله.

به امید موفقیت و السلام

سید حسن ابطحی

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

آیه ۱۹۵ از سوره مبارکه بقره

وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ

يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٩٥﴾

ترجمه آیه ۱۹۵

و در راه خدا انفاق کنید و خود را با دست خود به هلاکت نیندازید و نیکی کنید که قطعاً خدا نیکوکاران را دوست می دارد. (۱۹۵)

برداشت از آیه ۱۹۵ (جلب محبت خدای تعالی)

سالک الی الله باید تا می تواند در راه خدا انفاق کند و خود را به مهلکه نیندازد، به مردم نیکی کند تا به این وسیله خود را به خدای تعالی نزدیک کند و به جایی برساند که خدا او را بیش از دیگران دوست داشته باشد.

آیات ۲۰۴-۲۰۷ از سوره مبارکه بقره

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ اللَّهُ عَلَى مَا فِي

قَلْبِهِ وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ ﴿٢٠٤﴾ وَإِذَا تَوَلَّى سَعَى فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَ

يُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ ﴿٢٠٥﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ

أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿٢٠٦﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ

ترجمه آیات ۲۰۳-۲۰۷

و از مردم کسانی هستند که حرفها و سخنانشان در زندگی دنیا تو را به تعجب می اندازد. و خدا شاهد است بر آنچه در قلب او است و او سرسخت ترین دشمنان است. (۲۰۴)

و او در پشت سر وقتی رو می گرداند و یا ولی مردم می شود (و قدرت را به دست می گیرد) سعی می کند که در زمین فساد کند و زراعتها و دامها را از بین ببرد و حال آنکه خدا فساد را دوست نمی دارد. (۲۰۵)

و زمانی که به او گفته می شود: از خدا بپرهیز، او را عزت طلبی و اداری به گناه می کند. پس او را جهنم کافی است و جهنم بد جایگاهی است. (۲۰۶)

و از میان مردم کسی هست که جان خود را در راه بدست آوردن رضایت خدا می دهد. و خدا به بندگان مهربانی و رأفت دارد. (۲۰۷)

برداشت از آیات ۲۰۳-۲۰۷ (بقره)

کسانی که می خواهند به کمالات روحی برسند باید قلب و دلشان با ظاهرشان یکی باشد، نه آنکه در دل با کسی دشمن سرسخت بوده و در ظاهر با او اظهار دوستی کنند. ولی اگر این گونه نبودند و مایه فساد و از بین بردن منافع مردم شدند هیچگاه به کمالات روحی نمی رسند زیرا خدا فساد و مردم مفسد را دوست ندارد و به آنها برای رسیدن به کمالات کمک نمی کند.

این ها به سخنان و مواظب صحیح توجه ندارند و آن قدر نادانند که با راهنمایی های صحیح به سوی تقوی که در همه جا گفته شده آن را رعایت کنید لجاجت می کنند و این لجاجت، آنها را به گناه می کشاند و از حقیقت دورشان می نماید.

کسانی که بخواهند در راه کمالات موفق شوند باید از حضرت امیرالمؤمنین (علیه السلام) پیروی کنند و جان خود

را در راه رضایت خدا تقدیم نمایند چنانکه آن حضرت در «لیلة المبيت» این کار را انجام دادند.

آیات ۲۰۸-۲۰۹ از سورة مبارکه بقره

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُواتِ الشَّيْطَانِ
إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٢٠٨﴾ فَإِنْ زَلَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ فاعْلَمُوا أَنَّ

اللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٠٩﴾

ترجمه آیات ۲۰۸-۲۰۹

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، همه در مقام تسلیم وارد شوید و از گامهای شیطان پیروی نکنید، قطعاً او
برای شما دشمن آشکاری است. (۲۰۸)
پس اگر بعد از آنکه دلائل واضحی برای شما آمد لغزش پیدا کردید، بدانید که خدا عزیز حکیمی
است. (۲۰۹)

برداشت از آیات ۲۰۸-۲۰۹ (مرحله تسلیم)

بر همه مردم واجب است که تزکیه نفس کنند و خود را به مقام تسلیم برسانند، با یکدیگر صلح و محبت
داشته باشند، از وسوسه‌های شیطان که دشمنی او با بشر واضح است بپرهیزند و از هدایت‌های الهی دور
نشوند تا موفق به تزکیه نفس گردند.

آیه ۲۱۲ از سورة مبارکه بقره

زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ
اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢١٢﴾

زندگی دنیا برای کفار زینت داده شده است و آن‌ها مؤمنین را مسخره می‌کنند. و کسانی که تقوی دارند، در روز قیامت بالاتر از آن‌ها هستند. و خدا هر کس را بخواهد، بدون حساب روزی می‌دهد. (۲۱۲)

برداشت از آیه ۲۱۲ (تقوی)

برای سالک الی الله نباید دنیا و زندگی در دنیا زیباتر از تقوی و زندگی در آخرت باشد که اگر این چنین نباشد خدای تعالی بی حساب روزی مادی و معنوی او را می‌رساند.

آیات ۲۱۴-۲۱۶ از سوره مبارکه بقره

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ

مَسْتَهْمُ الْبِئْسَاءِ وَالضَّرَاءِ وَزُلْزِلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا

مَعَهُ مَتَى نَصْرُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ ﴿٢١٤﴾ يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ

قُلْ مَا أَنْفَقْتُ مِنْ خَيْرٍ فَلِلَّوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ

سَبِيلٍ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢١٥﴾ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَ

هُوَ كُرْهُ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا

شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٦﴾

ترجمه آیات ۲۱۴-۲۱۶

یا شما گمان کرده‌اید وارد بهشت می‌شوید و مثل آنچه از حوادث به مردمی که قبل از شما بودند رسید به شما نمی‌رسد؟ به آن‌ها به قدری گرفتاری و ناراحتی رسید و متزلزل شدند، تا جایی که پیامبر و آن‌هایی که به او ایمان آورده بودند گفتند: پس کی کمک و یاری خدا خواهد بود؟ همه بدانند که قطعاً یاری خدا نزدیک است. (۲۱۴)

از تو سؤال می‌کنند که چه چیز را انفاق کنند. بگو: آنچه از خوبی انفاق می‌کنید، به پدر و مادر و اقوام و نزدیکان و یتیمها و مسکینها و در راه‌ماندگان باشد و آنچه از کارهای خوب را که شما انجام می‌دهید، پس قطعاً خدا به آن علم دارد. (۲۱۵)

جنگ با دشمنان برای شما نوشته شده است و آن را شما کراهت دارید و چه بسا چیزی را شما کراهت دارید و حال آنکه آن برایتان بهتر است و چه بسا شما چیزی را دوست دارید و حال آنکه برای شما شر است. و خدا می‌داند ولی شما نمی‌دانید. (۲۱۶)

برداشت از آیات ۲۱۴-۲۱۶ (استقامت)

سالک الی الله باید آن قدر برای مشکلات دنیا خود را مهیا کند که اگر همه عالم بلا شود و بر سر او فرود آید تکان نخورد و حوادث غیر مترقبه برای او مترقبه باشد، تمرین کند که بتواند آن‌ها را تحمل نماید و از خدای تعالی یاری بخواهد که در این صورت یاری خدا به او نزدیک است. سالک الی الله باید برای خیرخواهی و کمک به مردم خود را بسازد و به خصوص به نزدیکان، یتیمها، شکست خورده‌ها و در راه ماندگان کمک بیشتری بکند.

آیه ۲۱۸ از سوره مبارکه بقره

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

ترجمه آیه ۲۱۸

قطعاً کسانی که ایمان آورده‌اند و کسانی که هجرت کرده و جهاد در راه خدا نموده‌اند، این‌ها امید رحمت خدا را دارند و خدا بخشندهٔ مهربانی است. (۲۱۸)

برداشت از آیه ۲۱۸ (استقامت)

علامت کسانی که به سوی خدا حرکت می‌کنند و امید دیدار خدای تعالی و رحمت او را دارند این است که می‌توانند اگر لازم باشد از وطن خود مهاجرت کنند و در راه خدا جهاد نمایند. این‌ها مورد بخشش و مهربانی خاص خدای تعالی هستند.

آیه ۲۳۸ از سوره مبارکه بقره

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ ﴿٢٣٨﴾

ترجمه آیه ۲۳۸

بکوشید بر حفظ نمازها و به خصوص «نماز وسط» و با خضوع و خشوع برای خدا برخیزید. (۲۳۸)

برداشت از آیه ۲۳۸ (خشوع در نماز)

سالک الی الله باید نمازش را صحیح و اول وقت بخواند و قلبش را متوجه خدا کند، به خصوص نماز عصر را بیشتر مواظب باشد و در نماز که وسیله تقرب به خدا است و بلکه معراج مؤمن است خضوع و خشوع کامل داشته باشد تا موفق به کمالات روحی گردد.

آیه ۲۴۵ از سوره مبارکه بقره

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَ يَبْسُطُ وَ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٤٥﴾

ترجمه آیه ۲۴۵

چه کسی از شما مردم به خدا قرض الحسنه‌ای می‌دهد تا خدا آن را برای او چندین برابر زیادش کند؟ و خدا قبض و بسط می‌کند و همه به سوی او برگردانده می‌شوید. (۲۴۵)

برداشت از آیه ۲۴۵ (قبض و بسط)

از این آیه استفاده می‌شود با اینکه همه چیز حقیقتاً ملک خدا است ولی خدای تعالی با بشر مانند کسی که مستقلاً در مقابل او قرار گرفته عمل فرموده و از او قرض الحسنه می‌خواهد، این به خاطر کرامتی است که خدای تعالی به او فرموده و او را یک موجود مستقل قرار داده و ضمناً به سالک الی الله فهمانده که قبض و بسط در دست خدا است تا انسان به خاطر این قبض و بسط به خدا برسد و با او ملاقات کند.

آیه ۲۵۴ از سوره مبارکه بقره

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعٌ فِيهِ وَ

لَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٥٤﴾

ترجمه آیه ۲۵۴

ای کسانی که ایمان آورده‌اید از آنچه ما شما را روزی کرده‌ایم انفاق کنید قبل از آنکه روزی بیاید که در آن خرید و فروش و دوستی و شفاعت نباشد و کافرین همان ظالمین هستند. (۲۵۴)

برداشت از آیه ۲۵۴ (انفاق)

سالک الی الله باید بتواند در دنیا فعالیت کند که از رزق الهی کاملاً برخوردار باشد و خدای تعالی نعمتش را فراوان به او عنایت کند تا محتاج دیگران نباشد و از هر گونه تنبلی و انزوا دوری کند بلکه باید بتواند از آنچه خدا به او داده انفاق کند. زیرا روزی خواهد رسید که هیچ چیز جز همین انفاق برای او فایده ندارد و آن‌هایی که از رزق خود انفاق نمی‌کنند و کفران می‌کنند ظالمند.

آیات ۲۵۶-۲۵۷ از سوره مبارکه بقره

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ

بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٦﴾

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَ الَّذِينَ كَفَرُوا

أُولَئِكَ لَهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ

النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥٧﴾

ترجمه آیات ۲۵۶-۲۵۷

در پذیرفتن دین بر کسی اجبار و فشاری نیست. قطعاً راه رشد و کمال از راه انحرافی و گمراهی روشن شده است پس کسی که به طاغوت کافر شود و ایمان به خدا بیاورد قطعاً متمسک به ریسمان محکمی شده که هیچگاه پاره نمی شود و خدا شنوای دانائی است. (۲۵۶)

خدا سرپرست کسانی است که ایمان آورده اند. آن ها را از ظلمات و تاریکیها به سوی نور بیرون می آورد و کسانی که کافر شده اند، سرپرستان آن ها طاغوتها هستند که آن ها را از نور به سوی ظلمت و تاریکیها خارج می کنند. آن ها اهل آتش اند که همیشه در آن خواهند ماند. (۲۵۷)

برداشت از آیات ۲۵۶-۲۵۷ (هدایت)

خدای تعالی فقط ما را به کمالات روحی راهنمایی کرده ما را از راه انحرافی بر حذر داشته و هیچ کس را با اراده خود اجبار به داشتن دین مقدس اسلام نکرده، بشر به قدری اختیار دارد که می تواند پشت به خدا کند و طاغوت ها را بپرستد ولی خوبان و مؤمنان طاغوت را ترک کرده، به خدا ایمان آورده و به ریسمان ارتباطی محکم الهی که هیچگاه پاره نمی شود و بین خدا و خلق قرار گرفته و قطعاً مراد چهارده معصوم علیهم السلام اند متوسل شده و به این وسیله به رشد و کمالات می رسند.

سالک الی الله باید ولایت الهی را بپذیرد تا آن که خدا او را از ظلمات صفات رذیله و جهل به سوی نور هدایت و تزکیه نفس بیرون ببرد ولی کفار و کسانی که اهمّیت به سیر و سلوک نمی دهند و طاغوت ها را سرپرست خود قرار می دهند اگر جزیی علم و دانش و یا صفات حمیده ای داشته باشند آن ها را هم از دست می دهند و آنقدر بی ارزش می شوند که در آتش همیشه می مانند.

آیات ۲۶۱-۲۶۳ از سوره مبارکه بقره

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي

كُلُّ سُنْبَلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦١﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَمْ يَتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذًى

لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٦٢﴾ قَوْلُ

مَعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ يَتَّبِعُهَا أَذًى وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ ﴿٢٦٣﴾

ترجمه آیات ۲۶۱-۲۶۳

مثل کسانی که اموالشان را در راه خدا انفاق می‌کنند، مانند مثل بذر و دانه‌ای است که از آن هفت خوشه بروید، در هر خوشه یکصد دانه وجود داشته باشد. و خدا برای کسانی که بخواهد مضاعف می‌کند و خدا رحمتش توسعه دارد و دانا است. (۲۶۱)

کسانی که اموالشان را در راه خدا انفاق می‌کنند و بعد از انفاق به آن‌ها منت نمی‌گذارند و اذیتشان نمی‌کنند، اجرشان نزد پروردگارشان محفوظ است و خوف بر آن‌ها نیست و آن‌ها محزون نمی‌شوند. (۲۶۲)
گفتار نیک و گذشت، از صدقه‌ای که پشت سرش اذیت باشد، بهتر است و خدا بی‌نیاز حلیمی است. (۲۶۳)

برداشت از آیات ۲۶۱-۲۶۳ (انفاق)

سالک الی الله باید بداند که بزرگترین وسیله‌ای که به او در پیشرفت‌های معنوی کمک می‌کند انفاق در راه خدا است و از خصوصیات انفاق این است علاوه بر آن که از مال انسان در واقع چیزی کم نمی‌شود بلکه هر مقدار خلوص بیشتری در انفاق داشته باشد خدای تعالی بیشتر آن را اضافه می‌کند. کسانی که انفاق می‌کنند و منتی به طرف نداشته و او را اذیت نمی‌کنند به مقام اولیاء خدا که آن‌ها خوفی ندارند و هیچگاه محزون نمی‌شوند خواهند رسید.

و همه بدانیم که گفتن مواعظ و دادن غذای روحی به دیگران و به رشد آن‌ها کمک کردن بهتر از صدقه دادنی است که انسان طرف را اذیت کند و به او منت بگذارد.

آیات ۲۶۴-۲۶۶ از سوره مبارکه بقره

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ

رِئَاءَ النَّاسِ وَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ
تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا وَ اللَّهُ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٢٦٦﴾ وَ مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ
اللَّهِ وَ تَشْيِيتًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ فَآتَتْ أُكُلَهَا
ضِعْفَيْنِ فَإِنْ لَمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطُلٌّ وَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٦٥﴾ أَيْوَدُّ أَحَدُكُمْ
أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَ أَغْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ
كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَ أَصَابَهُ الْكِبَرُ وَ لَهُ ذُرِّيَّةٌ ضِعْفَاءُ فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ
فَاخْتَرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٦٦﴾

ترجمه آیات ۲۶۴-۲۶۶

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، صدقات خود را با منت گذاشتن و اذیت کردن باطل نکنید. مثل کسی که مال خود را برای نشان دادن به مردم انفاق می‌کند و ایمان به خدا و روز قیامت نمی‌آورد. پس مثل این فرد مانند مثل سنگ ساده و لغزنده‌ای است که خاک بر آن نشسته. آن وقت باران تندی به روی آن بریزد و آن را صاف و بدون خاک و بذر بگذارد. آن‌ها نمی‌توانند کاری کنند و چیزی از آنچه کاشته‌اند بدست بیاورند. و خدا مردم کافر را هدایت نمی‌کند. (۲۶۴)

ولی مثل کسانی که اموال خود را برای بدست آوردن رضای خدا و پابرجا نمودن صفات حمیده خود انفاق می‌کنند، مانند باغی است که در ارتفاعی واقع شده باشد که بارانهای تندی بر آن بریزد و میوه‌های خوردنی آن دو برابر گردد و اگر باران تندی هم به آن نرسد، لااقل باران نرمی می‌رسد و خدا به آنچه انجام می‌دهید، بینا است. (۲۶۵)

آیا یکی از شما دوست دارد اینکه برای او باغی باشد پر از درختان خرما و انگور که از پایین آن باغ نهرهائی جاری و در آن از همه میوه‌ها باشد و صاحب باغ پیر شده و فرزندان ضعیف و خردسالی برای او باشد، در این موقع طوفان که همراه با آتشی باشد به آن باغ بوزد و باغ بسوزد؟! خدا این چنین آیات خود را برای شما بیان می‌کند، شاید شما تفکر کنید. (۲۶۶)

برداشت از آیات ۲۶۴-۲۶۶ (انفاق بدون منت)

سالک الی الله وقتی صفات رذیله‌اش تهذیب شد اگر به کسی محبتی چه مادی و چه معنوی نمود نباید به او کاری که مایه اذیت او باشد دستور دهد و منت بگذارد. زیرا می‌داند که منت گذاشتن و اذیت کردن صدقه او را باطل می‌کند و او هیچگاه ریا نمی‌کند. زیرا می‌داند که ریا مال کسی است که به ثوابی که در نزد خدای تعالی در روز قیامت است اعتقاد ندارد.

سالک الی الله انفاقش فقط و فقط برای رضای پروردگار است و می‌داند که خدا ثوابش را برایش ثابت نگه می‌دارد و بلکه سودش را چندین برابر کرده و به حسابش واریز می‌نماید تا برای خودش و فرزندان در دنیا و آخرت باقی بماند.

آیات ۲۶۷-۲۷۲ از سوره مبارکه بقره

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنْ

الْأَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْمِضُوا

فِيهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٢٦٧﴾

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُمْ مَغْفِرَةً مِنْهُ وَ

فَضْلًا وَ اللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٨﴾ يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَ مَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ

قَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَ مَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٦٩﴾ وَ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ

أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ وَ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٢٧٠﴾ إِنْ تُبَدُّوا

الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ إِنْ تُخْفُوهَا وَ تُؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَ يُكْفَرُ

عَنْكُمْ مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ وَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٧١﴾ لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَ

لَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَ مَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَأَنْفُسِكُمْ وَ مَا تُنْفِقُوا إِلَّا

ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ وَ مَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوفَّ إِلَيْكُمْ وَ أَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٢﴾

ترجمه آیات ۲۶۷ - ۲۷۲

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از اموال پاکتان که کسب کرده‌اید و از آنچه ما برای شما از زمین بیرون آورده‌ایم، انفاق کنید و برای انفاق کردن، به طرف اموال ناپاکی که خود شما آن‌ها را بدون چشم‌پوشی قبول نمی‌کنید، نروید و بدانید خدا بی‌نیاز و سزاوار ستایش است. (۲۶۷)

شیطان شما را به فقر (و کمبود و تهی‌دستی) وعده می‌دهد و به کارهای زشت، شما را امر می‌کند و خدا به شما وعده بخشش و تفضل از جانب خود می‌دهد و خدا رحمتش وسیع و دانا است. (۲۶۸)

خدا حکمت را به کسی که بخواهد می‌دهد و به کسی که حکمت داده شد، خوبی زیادی به او داده شده است. و متوجه نمی‌شود، مگر صاحبان مغز و عقل. (۲۶۹)

و آنچه را انفاق کرده‌اید و یا چیزهائی را که نذر کرده‌اید، قطعاً همه را خدا می‌داند و برای ظالمین یارانی وجود ندارد. (۲۷۰)

اگر صدقاتی را آشکار بدهید، پس چقدر این خوب است ولی اگر آن‌ها را پنهان کنید و به فقراء بدهید، آن برای شما بهتر است و خدا بعضی از گناهان شما را می‌پوشاند و خدا به آنچه می‌کنید، آگاه است. (۲۷۱)

بر عهده تو هدایت آن‌ها نیست. ولی خدا هر که را بخواهد هدایت می‌کند و آنچه از خوبیها را که انفاق می‌کنید، به نفع خود شما و برای خود شما است و جز برای بدست آوردن رضای خدا نباید چیزی را انفاق کنید و آنچه از خوبیها را انفاق می‌کنید، ثواب آن کاملاً به شما داده می‌شود و به شما ظلم نخواهد شد. (۲۷۲)

برداشت از آیات ۲۶۷-۲۷۲

سالک الی الله باید از اموالی که از راه حلال به دست آورده انفاق کند و از مال حرام و مال مردم به خصوص اگر مردم او را امین اموال خود قرار داده‌اند بیجا انفاق نکند.

سالک الی الله باید بداند که شیطان به او وعده فقر و ناتوانی می‌دهد و او را همیشه به کوتاهی در پیشرفت‌های مادی و معنوی سرزنش می‌کند و به خاطر آن که او را تضعیف نموده، به فحشاء و منکرات می‌کشاند ولی خدا به شما وعده کمک داده و لغزش‌های شما را می‌بخشد، به شما تفضل نموده و اگر اهل تزکیه نفس شوید حکمت را که همان شناخت حقایق اشیاء است به شما الهام کرده و مرحمت می‌فرماید که در این صورت به شما خیر کثیری عنایت فرموده است.

نذرهایی که می‌کنید ادا نمایید، صدقه را علنی یا در خفا به فقراء بدهید. این اعمال برای شما و کمالاتان بهتر است زیرا گناهان شما را پاک می‌کند، نفستان را تزکیه می‌کند و به هدایت دیگران بیشتر از آنچه وظیفه‌تان هست کاری نداشته باشید زیرا خدای تعالی خودش عهده‌دار هدایت کامل آن‌ها است و انفاق شما را منظور و به آنچه وعده فرموده وفا می‌کند و کوچکترین ظلمی به کسی نمی‌نماید.